

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 6C/26/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8518200680
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emília Mišenková
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2020:8518200680.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Stará Ľubovňa sudkyňou JUDr. Emíliou Mišenkovou v sporovej veci žalobkýň: Z. C., rod. P., nar. XX.X.XXXX, bytom E. nad H. XXX, 2. L. D., rod. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. 9, H. - Q., právne zast. JUDr. Martou Konkoľovou, advokátkou, so sídlom Jarmočná 79, Stará Ľubovňa, proti žalovanému: D. P., nar. XX.X.XXXX, bytom E. nad H., P. XXX, právne zast. JUDr. Vierou Komanovou, advokátkou, so sídlom 17. novembra 31, Stará Ľubovňa, v konaní, o určenie že nehnuteľnosti patria do dedičstva, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu **z a m i e t a**.

II. Žalovanému **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov konania voči žalobkyniam 1., 2. v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyne 1., 2. podali na tunajšom súde dňa 11.5.2018 žalobu voči žalovanému o určenie, že nehnuteľnosti, presne špecifikované v žalobnom petite, patria do dedičstva po zomrelom R. P., nar. XX.X.XXXX, ktorý bol vyhlásený za mŕtveho dňa XX.X.XXXX a zároveň žiadali, aby žalovanému bola uložená povinnosť nahradiť im trovy konania.

2. Žalobu odôvodnili tým, že rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 4P/206/2015 zo dňa 21.3.2018, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 10.4.2018, bol R. P., nar. XX.X.XXXX, vyhlásený za mŕtveho dňa XX.X.XXXX. Aj napriek skutočnosti, že zomrel, čo jeho príbuzní vedeli zo správ od rodákov, po jeho majetku neprebehlo dedičské konanie. Po R. P. neexistuje platný závet, pričom po ňom neostali deti, aj jeho súrodenci a ich deti pomreli. Zostali iba žalobkyne, ktoré sú deťmi brata O., ktoré patria do dedičskej postupnosti podľa Občianskeho zákonníka III. skupiny dedičov podľa § 475 ods. 2. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyne, ako do úvahy prichádzajúci právni nástupcovia po poručiteľovi R. P., majú v tomto konaní aktívnu vecnú legitimáciu. Poručiteľ bol v deň smrti podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností zapísaných na PKV. Č. XX, XXX, XXX, XXX, XXX v kat. úz. Mníšek nad Popradom. Žalovaný bol však k nehnuteľnostiam, vo vlastníctve pozostalého, v rámci ROEP zapísaný ako vlastník v kat. úz. Mníšek nad Popradom, pričom bol zapísaný aj k takým, ktoré nikdy neužíval a užívala ich žalobkyňa v 1. rade. Žalovaný nehnuteľnosti vydržal za všetkých súrodencov. Žalobkyne žiadajú iba podiel, ktorý prislúchal R. P., bratovi otca žalobkýň. Žalobkyne tvrdia, že nehnuteľnosti, ktoré v rámci ROEP vydržal žalovaný, vydržal ich neoprávnene, keďže správny orgán vydal žalovanému rozhodnutie o vydržaní v čase, keď ešte nedošlo ku skončeniu ROEP, teda správny orgán pochybil. Bol podaný podnet na vydanie protestu, avšak tri rozhodnutia o vydržaní neboli zrušené, jedno bolo zrušené, ale aj napriek tomu je žalovaný v 1. rade vedený na LV ako vlastník. Žalobkyne sa domnievajú, že k vzniku vlastníckeho práva žalovaného nemohlo dôjsť ani vydržaním, pretože nedošlo k splneniu podmienok v zmysle 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

3. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že v žalobe sú uvádzané zavádzajúce, vymyslené skutočnosti, ničím nebolo preukázané, že osoba R. P., po ktorom si uplatnil nárok osvedčenia pozemkov, je tá istá osoba, po ktorej si žalobkyne uplatňujú nárok, že nehnuteľnosti patria do dedičstva. Osobne sa zúčastnil pojednávania pred notárom rodičov a žalobkyne Z. C. v roku 2008. Žalobkyňa sa vyjadrila, že na žiadne iné pozemky ani podiely si nerobí žiaden nárok, keďže po R. P. si osvedčovala časť pozemku osvedčením N XX/XXXX na LV XXX. Preto je zhrozený, že po smrti svojho brata a jeho rodičov, ho žalobkyne, v pokročilom veku, žalujú. Zastáva názor, že žalobkyne zrejme ani nemajú tušenia o obsahu žaloby a v skutočnosti ide o snahu získať pozemky treťou osobou, ide o vykonštruované žaloby za účelom získania majetku, zbytočné zaťažovanie súdov. Vzhľadom na skutočnosť, že nie je preukázané, že sa jedná o tú istú osobu, po ktorej si on uplatnil vlastníctvo, považuje celú žalobu za neopodstatnenú, účelovú a zavádzajúcu. R. P., ktorý sa narodil XX.X.XXXX, po ktorom chcú žalobkyne neoprávnene dedič, zomrel v D., bol ženatý a zanechal potomstvo. Navrhol, aby súd žalobu zamietol a priznal mu trovy konania v plnej výške.

4. V ďalšom vyjadrení k žalobe, podanom prostredníctvom právnej zástupkyne, žalovaný uviedol, že žalobkyne žiadnym dôkazom nepreukázali, že nimi tvrdené dôvody sú pravdivé. Ničím nepreukázali, že po R. P. nieže neostal platný závet, že nemal potomkov, ale hlavne, že skutočne v momente smrti bol skutočným vlastníkom nehnuteľnosti, o ktorých žiadajú žalobkyne rozhodnúť, že patria do dedičstva po poručiteľovi. Žalobkyne sa už niekoľkokrát pokúšali získať pozemky, ktoré v minulosti patrili rodine P.ovej, snažia sa získať pozemky, ktoré ony nikdy neužívali, aj keď pochádzajú z rodiny P.ovej. Po vydaji z Mníška odišli a o majetok sa nestarali. Zo správania žalobkýň jednoznačne vyplýva záver, že im v skutočnosti nejde o prejednanie dedičstva, ale len o vyvolanie ďalšieho sporu v rodine a o získanie pozemkov za účelom predaja cudzej osobe. V každej žalobe zatiaľ podanej žalobkyňami na tunajší súd sp. zn. 2C/21/2018, sp. zn. 8C/60/2017, 7C/11/2016, 3C/281/2015, 3C/83/2015, sa stále opakuje vyjadrenie, že správny orgán pochybil počas ROEP, keď vydal žalovanému rozhodnutie o vydržaní v čase, keď ešte nedošlo k skončeniu ROEP, avšak od času, kedy sa začala v obci robiť ROEP, neurobili nič preto, aby spolu ako príbuzní komunikovali, aby sa snažili určitým spôsobom dohodnúť a problém vyriešiť. Opakovanie, že pochybil správny orgán, je uvádzané v každej doteraz podanej žalobe. Žalobkyne by však mali vedieť, aký je zákonný postup. Mali sa brániť už v čase vydania rozhodnutia z ROEP, čo neurobili a podávajú nedôvodné žaloby. V ďalšej časti vyjadrenia žalovaný uvádza, že žalobkyne sa domáhajú dedičstva po nebohom, tvrdia, že sú jediné žijúce dedičky a z toho titulu si uplatňujú dedičské právo a podávajú, podľa jeho názoru, takúto nedôvodnú žalobu, podanú v rozpore s právnymi predpismi. Poukazuje na to, že dedenie predstavuje univerzálny spôsob prechodu majetku v prípade smrti fyzickej osoby na jej právnych nástupcov (dedičov). Podľa § 460 Občianskeho zákonníka sa dedičstvo nadobúda smrťou poručiteľa. Avšak na to, aby nikto mohol dedič, musí predovšetkým poukázať dedičský titul a musí mať dedičskú spôsobilosť. Žalobkyne v žalobe uvádzajú, že sú dedičkami v tretej dedičskej skupine, pretože R. P. nemal žiadne deti, nezanechal platný závet, aj keď toto tvrdenie nie je žiadnym dôkazom preukázané. Tvrdenie, že žalobkyne majú aktívnu legitímáciu na podanie žaloby, sa nezakladá na pravde a je v hrubom rozpore s právnym predpisom. Aktívnu legitímáciu žalobkýň je nutné posudzovať podľa Občianskeho zákonníka platného a účinného v momente smrti poručiteľa, čiže zákona účinného ku dňu vyhlásenia R.a P.a za mŕtveho. Ako vyplýva z rozsudku, tým je deň 13.7.1983. Zo zákonného znenia § 475 Občianskeho zákonníka účinného v dobe smrti poručiteľa v tretej dedičskej skupine neprichádzajú do úvahy ako dedičia deti súrodencia, teda netere poručiteľa nededia v tretej dedičskej skupine. K rozšíreniu tretej dedičskej skupiny došlo až od 1.1.1992. Žalobkyne ďalej tvrdia, že svoj nárok odvodzujú od svojho otca O. P.a, ktorý mal byť bratom nebohého R.a P.a a ktorý by mal podľa názoru žalobkýň dedič po R., čo nemôže byť pravda. O. P. zomrel skôr o 19 rokov ako R.. Ak má byť niekto dedičom, musí poručiteľa aspoň určitú dobu prežiť. O. P. zomrel dňa X.XX.XXXX a R. P. bol vyhlásený za mŕtveho ku dňu 13.7.1983. Z uvedeného by potom vyplývalo, že dedičom by mohol byť R. P. po O.ovi P. a nie O. P. po R.. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyne nemajú aktívnu legitímáciu na podanie takejto žaloby, absolútne neprichádza do úvahy, aby mohli byť dedičkami, nemôžu od svojho nebohého otca O. odvodzovať dedičské nástupníctvo. Tvrdí, že žaloby zo strany žalobkýň sú podávané nedôvodné, zbytočne zaťažujúce súdy a šikanujúce žalovaného.

5. Žalobkyne, prostredníctvom právnej zástupkyne, v replike zopakovali tvrdenie o tom, že pochybil správny orgán, keď vydal žalovanému rozhodnutie o vydržaní v čase, keď ešte nedošlo k skončeniu ROEP. Pokiaľ žalovaný popiera, že žalobkyne sú jedinými žijúcimi dedičkami po R. P., predkladajú súdu uznesenie Okresného súdu v Starej Ľubovni v dedičskej veci po poručiteľovi R. P., nar. XX.X.XXXX, vyhláseného za mŕtveho, kde bolo rozhodnuté, že žalovaná v 1. rade Z. C. a žalovaná v 2. rade L. D.

sú jedinými dedičkami po poručiteľovi R. P.. Zastávajú názor, že argumentácia žalovaného vo vzťahu k aktívnej vecnej legitímácii žalobkýň je nesprávna, pretože v danom prípade je potrebné vychádzať zo skutočnosti, že uznesením Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 1D/66/2018 bol jasne zistený okruh dedičov po zomrelom R. P., teda aj súd rozhodujúci v tomto konaní je týmto rozhodnutím, teda vo vzťahu k okruhu dedičov, v rámci rozhodovania o tomto spore, viazaný. Zároveň doplnili žalobu v tom, že poručiteľ bol v čase smrti spoluvlastníkom aj v PKV č. XX v k.ú. Mníšek nad Popradom, kde bol vedený pod B1 v podiele X/XX a žiadali, aby súd po doplnenom petite a vykonanom dokazovaní ich žalobe vyhovel.

6. Žalovaný v duplike v podstate zopakoval tvrdenia uvádzané už vo vyjadrení k žalobe a vzhľadom na rozporný názor sporných strán týkajúci sa legitímnosti dedičiek žiadal, aby súd rozhodol o prejudiciálnej otázke, či žalobkyne sú aktívne legitimované na podanie žaloby vo veci určenia, že vec patrí do dedičstva po nebohom R. P., nar. XX.X.XXXX, ktorý bol vyhlásený za mŕtveho ku dňu XX.X.XXXX.

7. Uznesením sp. zn. 6C/26/2018-183 zo dňa 9.12.2019 súd pripustil zmenu žaloby v zmysle návrhu žalobkýň.

8. Následne súd vytyčil pojednávanie na deň 24.1.2020, ktoré však bolo odročené na deň 3.2.2020 z dôvodu, že z vyjadrenia právnych zástupcov oboch sporových strán vyplynulo, že dňa 28.1.2020 prebehne mimosúdne rokovanie sporových strán, na ktorom sa tieto pokúsia vyriešiť viaceré spory komplexne a teda prichádza do úvahy možnosť, že dôjde k dohode vo viacerých súdnych sporoch vedených na tunajšom súde. K mimosúdnej dohode však medzi sporovými stranami nedošlo.

9. Pojednávanie, nariadeného na deň 7.5.2020 sa zúčastnil právny zástupca žalobkýň, žalovaný a jeho právna zástupkyňa. Právny zástupca žalobkýň ospravedlnil neúčast' žalobkýň na pojednávaní s ohľadom na ich vysoký vek a jednak s ohľadom na súčasnú situáciu ohrozenia ochorením COVID-19, keďže sú v rizikovej kategórii osôb. Súd uznesením rozhodol, že bude pojednávať v neprítomnosti žalobkýň 1., 2.

10. Právny zástupca žalobkýň na pojednávaní zotrval na podanej žalobe a v replike k vyjadreniu žalovaného, poukázal na existenciu uznesenia 1D/66/2018, na ktoré by mal súd prihliadnuť. V rozsiahlej záverečnej reči opätovne podrobne zopakoval dôvody podania žaloby na súd. Žiadal, aby súd žalobe v celom rozsahu vyhovel. V prípade neúspechu dal na zváženie súdu, aby súd prihliadol na prípadné okolnosti hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP, na vek žalobkýň a tiež aj na postoj žalovaného v rámci tohto konania, ako aj na skutočnosť, že vecná legitímácia žalobkýň vyplýva z právoplatného uznesenia súdu.

11. Právna zástupkyňa žalovaného v záverečnej reči podrobne rozviedla dôvody, ktoré sú v podstate totožné s dôvodmi uvádzanými vo vyjadrení k žalobe a v duplike k replike žalobkýň tak, ako je to vyššie podrobne rozpísané. Žiadala, aby súd žalobu zamietol a priznal žalovanému náhradu trov konania vo výške 100 %.

12. Žalovaný v záverečnej reči poukázal na to, že zákon o dedičstve z roku 1983 nedovoľoval, aby žalobkyne boli dedičmi, preto dedičmi nemôžu byť a nemôžu ani takúto žalobu podať. Keďže v dedičskom konaní, ktoré prebehlo po R. P. k nehnuteľnostiam v katastrálnom území Sulín, nebol účastníkom konania, nemohol vznášať námietky. Teraz prebieha konanie po R. P., čiže konanie o iných pozemkoch, v ktorých je účastníkom, vystupuje ako žalovaný a preto sa môže vyjadrovať a vznášať námietky.

13. Súd preskúmal obsah žaloby a listinných dokladov, na pojednávaní oboznámil najmä rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa 4P/204/2015-40 zo dňa 21.3.2018 z č.l. 10 a 14, rodný list na meno O. P., L. P. z č.l. 16, úmrtný list na meno O. P. z č.l. 17, rodné listy žalobkýň - Z. Povej z č.l. 18, L. Povej z č.l. 19, sobášny list o uzavretí manželstva z X.X.XXXX R. P. a C. rod. O.ová, úmrtný list P. P.ová na č.l. 24, uznesenie 1D/66/2018 zo dňa 17.9.2018 z č.l. 159 p.v. a na návrh právneho zástupcu žalobkýň 1., 2. vykonal vylúch žalovaného D. P.a.

Súd takto zistil nasledovné:

14. Žalobkyne sa podanou žalobou domáhajú určenia, že nehnuteľnosti tak, ako sú presne špecifikované v ich žalobnom návrhu, patria do dedičstva po zomrelom P. R., nar. XX.X.XXXX, ktorý bol vyhlásený za mŕtveho ku dňu XX.X.XXXX. V súčasnosti k uvedeným nehnuteľnostiam je zapísaný ako vlastník žalovaný D. P., ktorý mal tieto nehnuteľnosti nadobudnúť vydržaním počas ROEP.

15. Z rodného listu žalovaného D. P.a (č.l.123) je zrejmé, že jeho rodičmi sú - otec D. P., nar. XX.X.XXXX a matka I. W., nar. XX.X.XXXX. Otec žalovaného D. P. zomrel dňa X.XX.XXXX (č.l. 168). Nesporným v konaní je taktiež to, že rodičmi otca žalovaného D. P.a, nar. XX.X.XXXX (č.l. 124) a žalobkyne v 1. rade (č.l. 18), ako aj žalobkyne v 2. rade (č.l. 19) sú O. P. a E. P.ová, rod. R., teda obidve žalobkyne a otec žalovaného sú súrodencami. Z rodného listu O. (L.) P.a (č.l. 16) vyplýva, že jeho otcom je R. P. a matka C. P.ová. C. P.ová bola druhou manželkou R.a P.a, jeho prvou manželkou bola P. P.ová, rod. C., z ktorého manželstva pochádzal R. P., nar. XX.X.XXXX, vyhlásený za mŕtveho ku dňu XX.X.XXXX (rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 4P/206/2015-40 na č.l. 10). Teda R. P. a O. P. (otec žalovaného a oboch žalobkýň) boli nevlastnými bratmi, ktorí mali spoločného otca R.a P.a (matkou R.a P.a bola P. P.ová, prvá manželka R.a P.a a matkou O. P.a bola C. P.ová, druhá manželka R.a P.a).

16. Z rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 4P/206/2015 zo dňa 21.3.2018 plynie, že súd vyhlásil R.a P.a, nar. XX.X.XXXX z otca R.a P.a a matky P. Povej, rod. C., za mŕtveho. Uvedená osoba neprežila deň 13.7.1983.

17. Žalobkyne sa podanou žalobou domáhajú určenia, že nehnuteľnosti po R. P., teda bratovi ich otca O. P.a, ktoré sú vo vlastníctve žalovaného, patria do dedičstva po R. P. a svoj nárok odôvodňujú tým, že sú jediné žijúce netere neb. R.a P.a sú jeho dedičkami v zmysle § 475 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

18. Z uznesenia vydaného notárom - súdnym komisárom JUDr. Darinou Sčensnou sp. zn. 1D/66/2018 zo dňa 17.9.2018 vyplýva, že v dedičskej veci po poručiteľovi R. P., nar. XX.X.XXXX, ktorý bol vyhlásený za mŕtveho XX.X.XXXX, boli prejednávané nehnuteľnosti v kat. území Veľký Sulín a žalobkyňiam v 1. a 2. rade bolo priznané postavenie dedičov zo zákona v III. dedičskej skupine v zmysle § 475 Občianskeho zákonníka právom neb. súrodenca poručiteľa O. P.a, ako netere poručiteľa R.a P.a, v zákonom podiele 1.

Súd pri rozhodovaní o žalobe vychádzal najmä z týchto zákonných ustanovení.

19. Podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

20. Podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpnu, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom.

21. Podľa § 7 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Túto spôsobilosť má aj počaté dieťa ak sa narodí živé. Smrťou táto spôsobilosť zanikne. Ak smrť nemožno preukázať predpísaným spôsobom, súd fyzickú osobu vyhlási za mŕtvu, ak zistí jeho smrť inak. Za mŕtveho súd vyhlási aj nezvestnú fyzickú osobu, ak so zreteľom na všetky okolnosti možno usúdiť, že už nežije.

22. Podľa § 460 Občianskeho zákonníka účinného ku dňu 13.7.1983, dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

23. Podľa § 473 Občianskeho zákonníka účinného ku dňu 13.7.1983, v prvej skupine dedia poručiteľove deti a manžel, každý z nich rovnakým dielom. Ak nededí niektoré dieťa, nadobúdajú jeho dedičský podiel rovnakým dielom jeho deti. Ak nededia ani tieto deti alebo niektoré z nich, dedia rovnakým dielom ich potomci.

24. Podľa § 474 Občianskeho zákonníka účinného ku dňu 13.7.1983 ak nededia poručiteľovi potomci, dedí v druhej skupine manžel, poručiteľovi rodičia a ďalej tí, ktorí žili s poručiteľom najmenej po dobu jedného roku pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktorí sa z tohto dôvodu starali o spoločnú

domácnosť alebo boli odkázaní výživou na poručiťa. Dedičia druhej skupiny dedia rovnakým dielom, manžel však vždy najmenej polovicu dedičstva.

25. Podľa § 475 Občianskeho zákonníka účinného ku dňu 13.7.1983, ak nededí manžel ani žiadny z rodičov, dedia v tretej skupine rovnakým dielom poručiťovi súrodenci a tí, ktorí žili s poručiťom najmenej po dobu jedného roku pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktorí sa z toho dôvodu starali o spoločnú domácnosť alebo boli odkázaní výživou na poručiťa.

26. Podľa § 859 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pri dedení sa použije právo platné v deň smrti poručiťa; ak však bol závet zriadený pred 1. aprílom 1964, posudzuje sa jeho platnosť podľa doterajších predpisov.

27. Podľa § 868 Obč. zák. pokiaľ ďalej nie je uvedené inak, spravujú sa ustanoveniami tohto zákona aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 1992, vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 1992 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

28. Podľa § 193 Civilného sporového poriadku súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihuteľný podľa osobitného predpisu, a to tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutí o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

29. Podľa § 194 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku otázku, o ktorej má právomoc rozhodovať iný orgán verejnej moci ako orgán podľa § 193, môže súd posúdiť sám, nemôže však o nej rozhodnúť. Ak bolo o otázke podľa odseku 1 rozhodnuté, súd na také rozhodnutie prihliadne a vysporiada sa s ním v odôvodnení rozhodnutia.

30. Podľa § 228 ods. 1 Civilného sporového poriadku výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre strany a pre tých, ktorí sa stali právnymi nástupcami strán po právoplatnosti rozsudku, ak nie je ustanovené inak.

Právne posúdenie vecí:

Prejudiciálna otázka

31. Súd konštatuje, že skôr ako pristúpil k preskúmaniu vecnej opodstatnenosti žaloby žalobkýň 1., 2., sa zaoberal tým, či boli splnené podmienky vecnej legitímácie na strane subjektov súdneho konania a či boli splnené aj procesné podmienky určovacej žaloby podľa § 137 písm. c/ CSP (žaloby o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva), teda či na navrhovanom určení existuje naliehavý právny záujem.

32. Podľa ustálenej judikatúry (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/222/2010 zo dňa 14.3.2011) vyplýva, že určovací návrh spočívajúce v tom, že vec (hnuteľná alebo nehnuteľná) patrí do dedičstva po poručiťovi, môže uplatňovať (je vecne legitimovaný) subjekt, ktorého práv a povinnosti sa takéto určenie týka. Takouto osobou môže byť len subjekt, ktorý je poručiťovým dedičom, resp. do úvahy prichádzajúcim dedičom.

33. Žalobkyne sa podanou žalobou domáhajú určenia, že nehnuteľnosti špecifikované v žalobnom návrhu patria do dedičstva po poručiťovi R. P., ktorý bol vyhlásený za mŕtveho ku dňu XX.X.XXXX. Preto súd v prejednávanej veci, pre potreby tohto konania, prejudiciálne posudzoval, či žalobkyne 1., 2. prichádzajú do úvahy ako dedičia po neb. R. P..

34. Žalobkyne tvrdia, že sú oprávnenými dedičkami po neb. R. P., nar. XX.X.XXXX, právom ich otca O. P.a, brata poručiťa R.a P.a, (ktorý bol zároveň starým otcom žalovaného). Tvrdia, že poručiť R. P. nemal manželku ani deti a preto v zmysle § 475 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa cítia byť oprávnenými dedičkami v III. dedičskej skupine, podľa ktorého, ak niektorý zo súrodencov poručiťa nededí, nadobúdajú jeho dedičský podiel rovnakým dielom jeho deti.

35. Po oboznámení sa so spisovým materiálom a na základe vykonaného dokazovania však súd pri posudzovaní prejudiciálnej otázky, či žalobkyne 1., 2. prichádzajú do úvahy po poručiteľovi R. P. dospel k záveru, že žalobkyniam 1., 2. nesvedčí dedičské nástupníctvo po poručiteľovi R. P., a to z nižšie rozpísaných dôvodov.

36. Jednou zo základných zásad dedičského konania je zásada nadobúdania dedičstva okamihom smrti poručiteľa. Táto zásada je zakotvená v prvom ustanovení siedmej časti Občianskeho zákonníka v § 460. Ďalšou zásadou dedičského konania je zásada uvedená v § 859 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorej sa pri dedení použije právo platné v deň smrti poručiteľa. Predpokladmi dedenia sú: 1. smrť fyzickej osoby, 2. existencia dedičstva, 3. dedičský titul, 4. dedičská spôsobilosť.

37. Z uvedeného plynie, že jedným z nevyhnutných predpokladov dedenia je spôsobilý dedič. Dedičská spôsobilosť je daná spôsobilosťou dediča mať spôsobilosť na práva a povinnosti v okamihu smrti poručiteľa. To znamená, že dedičom zo zákona alebo zo závetu sa môže stať len osoba, ktorá sa dožila smrti poručiteľa, pričom pri fyzickej osobe je potrebné, aby aspoň na krátky čas prežila poručiteľa. Inými slovami povedané, pre nadobudnutie dedičstva po poručiteľovi je rozhodujúce, či dedič žije v čase smrti poručiteľa. Osoba, ktorá v čase smrti poručiteľa už nežije, ktorá poručiteľa neprežila, z logického dôvodu nemôže po ňom dediť.

38. V zmysle § 7 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé. Smrťou táto spôsobilosť zanikne. Dedič ako fyzická osoba musí v čase poručiteľov smrti existovať hoci ako nasciturus (porov. Občiansky zákonník, Komentár a súvisiace predpisy, Jaromír Svoboda a kolektív, EUROUNION, Bratislava, 2005, str. 402).

39. V zmysle vyššie uvedených zásad dedičského konania súd v prvom rade skúmal, či otcovi žalobkýň 1., 2. - O.ovi P. (od ktorého žalobkyne 1., 2. odvodzujú svoje dedičské nástupníctvo) svedčí dedičská spôsobilosť po poručiteľovi R. P., ktorý bol jeho nevlastným bratom.

40. V prejednávanej veci nie sú spornými skutočnosťami, že otec žalobkýň 1., 2. O. P. zomrel dňa X.XX.XXXX (úmrtný list na č.l. 17) a R. P. zomrel (bol vyhlásený za mŕtveho) dňa XX.X.XXXX, teda o 19 rokov neskôr. V zmysle § 7 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a zaniká smrťou, je potrebné konštatovať, že O. P. smrťou, t. j. dňom X.XX.XXXX, stratil spôsobilosť mať práva a povinnosti. Vzhľadom na to, že jedným z predpokladov dedičskej spôsobilosti je to, že dedič ako fyzická osoba musí v čase poručiteľovej smrti žiť, existovať a O. P., zomrel skôr, ako R. P., nemožno O.ovi P. priznať dedičskú spôsobilosť na dedenie po poručiteľovi R. P., ktorý bol vyhlásený za mŕtveho ku dňu XX.X.XXXX.

41. Ďalším dôvodom, v zmysle ktorého nie je možné, podľa názoru prvoinštančného súdu, mať za to, že žalobkyne 1., 2., prichádzajú do úvahy ako oprávnené dedičky po poručiteľovi R. P., zom. XX.X.XXXX, je skutočnosť, že v čase smrti poručiteľa R.a P.a t.j. XX.X.XXXX v III. dedičskej skupine prichádzali do úvahy ako dedičia iba súrodenci poručiteľa, nie aj deti súrodencov. Z uvedeného dôvodu by do úvahy ako oprávnený dedič po poručiteľovi R. P. prichádzal iba obec žalobkýň O. P., ktorý bol jeho nevlastným súrodencom, za predpokladu, že by v čase smrti R.a P.a ešte žil, avšak jeho deti t.j. netere poručiteľa - žalobkyne 1., 2., už nie. Podľa vtedy účinného zákona sa totiž v III. dedičskej skupine neuplatňovala zásada dedičskej reprezentácie (ak dedičstvo nenadobudne dedič zo zákona, tak zákon na jeho miesto povoláva v ďalšom rade jeho potomkov), táto zásada bola do III dedičskej skupiny zavedená až novelou zákona č. 509/1991 Zb. s účinnosťou od 1.1.1992, kedy došlo k rozšíreniu III. dedičskej skupiny aj o deti súrodencov. Aj z uvedeného dôvodu má súd za to, že nie je možné konštatovať, že žalobkyne 1., 2., prichádzajú do úvahy ako dedičia po poručiteľovi R. P..

42. Pokiaľ žalobkyne svoje tvrdenie, že sú oprávnenými dedičkami po poručiteľovi R. P., opierajú o uznesenie vydané notárkou JUDr. Darinou Ščensnou sp. zn. 1D/66/2018 zo dňa 17.9.2018, kde sa prejednávalo dedičstvo po tom istom poručiteľovi R. P. a majú za to, že tam uvedeným okruhom dedičov je súd viazaný, k tomu súd uvádza nasledovné.

43. Zákon pri výkone civilnej právomoci rozlišuje právo súdu samostatne posudzovať určité otázky a právo vydávať o týchto otázkach autoritatívne rozhodnutie; toto právo je obmedzené len na veci patriace

do civilnej právomoci súdov. Z hľadiska rozhodnutia vo veci samej ide o tzv. prejudiciálne otázky, ktorými sú také právne otázky, ktoré samy nie sú predmetom daného konania, ale od ktorých vyriešenia závisí rozhodnutie súdu vo veci samej. Zákon stanovuje, že prejudiciálne otázky môže súd v civilnom konaní posúdiť sám, bez ohľadu na to, či vec patrí alebo nepatrí do jeho právomoci a bez ohľadu na otázku príslušnosti.

44. Civilný sporový poriadok však v ustanovení 193 taxatívnym spôsobom vymedzuje prípady, ktoré súd ako prejudiciálne v tomto režime riešiť nemôže, riešenie týchto otázok je len v kompetencii príslušných vnútroštátnych a medzinárodných súdov a ich rozhodnutiami je súd viazaný. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia je súd viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a to tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutí o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti. Týmto okruhom otázok je súd viazaný v tom zmysle, že si o nich nemôže urobiť prejudiciálny záver, ak bez vyriešenia týchto otázok nemôže súd pokračovať v konaní, konanie preruší a pokračuje v ňom až po odpadnutí tejto prekážky právomoci.

45. Druhú kategóriu predstavuje penzum právnych otázok podľa § 194 CSP, na tieto otázky sa nevzťahuje absolútna prekážka nedostatku právomoci súdu, ale iba prekážka relatívna. Takéto otázky súd nemôže meritorne rozhodnúť, ale môže ich riešiť vo forme prejudiciálneho posúdenia, s ktorým sa vysporiada v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej.

46. V prejednávanej veci súd prihladol na žalobkyňami predložené rozhodnutie v dedičskej veci po por. R. P., vydané notárkou JUDr. Darinou Ščensnou, sp. zn. 1D/66/2018 zo dňa 17.9.2018, avšak vzhľadom na to, že v prejudiciálnom konaní dospel k záveru, že v zmysle príslušných zákonných ustanovení:

1. otcovi žalobkyň 1.2. - O.ovi P. nemožno priznať dedičskú spôsobilosť po poručiteľovi R. P., keďže v čase poručiteľovej smrti už nežil a
2. v zmysle § 475 účinného ku dňu smrti poručiteľa R.a P.a (XX.X.XXXX) by prichádzal do úvahy ako oprávnený dedič iba otec žalobkyň 1. 2., nie aj jeho deti - žalobkyne 1., 2.,
3. teda nemožno konštatovať, že žalobkyne 1. 2 prichádzajú do úvahy ako dedičky po poručiteľovi R. P., nemohol pri svojom rozhodovaní z uvedeného rozhodnutia, vydaného v dedičskom konaní, vychádzať.

47. Pokiaľ žalobkyne 1., 2., žiadali, aby súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z vyššie označeného uznesenia vydaného v dedičskom konaní a osvojil si tam ustálený okruh dedičov po poručiteľovi R. P., odvolávajúc sa na princíp právnej istoty, k tomuto súd pre úplnosť, považuje za potrebné uviesť, že súdu je známy princíp právnej istoty, ktorého súčasťou je požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď, avšak súdu je rovnako známy aj ďalší ústavný princíp legality, obsiahnutý v čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky, hierarchicky najvyššie postaveného právneho predpisu Slovenskej republiky, v zmysle ktorého sudca musí rozhodovať v súlade so zákonom. Princíp legality je kľúčový ústavnoprávny princíp, vyplývajúci z obsahových konotácií materiálneho právneho štátu. Uvedená ústavná zásada legality je premietnutá aj do ďalších noriem právneho poriadku Slovenskej republiky, aj do ustanovenia čl. 16 ods. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého „súd postupuje a rozhoduje v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi pri zohľadnení ich vzájomného vzťahu a v súlade so základnými princípmi tohto zákona. Uvedený článok 16 ods. 1 CSP tak predstavuje deklaráciu princípu „viazanosti súdu a sudcu zákonom“.

48. V prejednávanej veci sa súd pri svojom rozhodovaní dôsledne riadil príslušnými zákonnými ustanoveniami a keďže, pri posudzovaní prejudiciálnej otázky, či žalobkyne možno považovať za do úvahy prichádzajúcich dedičov po R. P., dospel k inému záveru, ako je uvedený v rozhodnutí vydanom v dedičskej veci sp. zn. zn. 1D/66/2018 zo dňa 17.9.2018, súd na toto rozhodnutie síce prihladol, avšak, riadiac sa ústavným princípom legality, jeho závery si neosvojil.

49. Na základe vyššie uvedených dôvodov je potrebné konštatovať, že žalobkyne 1., 2. nie sú aktívne vecne legitimované na podanie žaloby o určenie, že nimi označené nehnuteľnosti patria do dedičstva po R. P..

50. Dôsledkom zistenia nedostatku aktívnej legitímácie v spore je zamietnutie žaloby bez potreby jej vecného prejednanja (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/53/2001 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 49/2001, resp. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cd/99/2012, 2Cdo/283/2013, 3Cdo/201/2007). Napokon je potrebné konštatovať, že za danej situácie, je otázný aj naliehavý právny záujem žalobkyní na určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľovi R. P., nakoľko aj v prípade úspechu v konaní by sa ich právne postavenie, s poukazom na už vyššie rozpísané dôvody, zrejme žiadnym spôsobom nezmenilo.

51. Preto súd po zistení, že žalobkyne nie sú aktívne vecne legitímované v tomto spore, bez vykonávania ďalších dôkazov a bez prejednanja veci samej, podanú žalobu v celom rozsahu zamietol.

Trovy konania

52. Podľa § 251 CSP, trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

53. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

54. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

55. Podľa § 262 ods. 1 a 2 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

56. O nároku na náhradu trov súd rozhodol v súlade s § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovaný bol v konaní v celom rozsahu úspešný, teda má nárok na plnú náhradu trov konania voči žalobkyniam 1., 2. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd skúmal aj možnosť postupu v zmysle § 257 CSP, avšak v prejednávanej veci nezistil existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré by takýto postup umožňovali. Skutočnosť, že žalobkyne sú osobami vo vyššom veku, sama o sebe, bez uvedenia či preukázania iných okolností, nie je dôvodom na postup v zmysle § 257 CSP. Pokiaľ právny zástupca žalobkyní žiadal, aby súd, v prípade neúspechu zhladal dôvod hodný osobitného zreteľa v tom, že žalobkyne mali za to, že ich vecná legitímácia vyplýva z právoplatného uznesenia, k tomuto je potrebné uviesť, že žaloba bola spísaná advokátom, kvalifikovaným právnym zástupcom, znalým práva a bola podaná na súde dňa 11.5.2018, avšak uznesenie sp. zn. 1D/66/2018, na ktoré právny zástupca žalobkyní poukazuje, v čase podania žaloby ešte nebolo vydané, teda žalobkyne pri podávaní žaloby nemohli vychádzať z jeho záverov, keďže bolo vydané neskôr, až dňa 17.9.2018. Preto ani v uvedený dôvod nemožno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa pre nepriznanie trov v spore úspešnému žalovanému. Z uvedených dôvodov súd postupom v zmysle § 255 ods. 1 CSP, priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobkyniam 1., 2. v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva do 15 dní od doručenia tohto rozsudku na súde, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z.z.